

Kemijärven kaupunki
PL 5
98101 Kemijärvi
kirjaamo@kemijarvi.fi

Vaaranlampien pumppuvoimalahankkeen osayleiskaavaluonnos

Kemijärven kaupungin elinvoimalautakunta on käynnistänyt osayleiskaavan Vaaranlampien alueella. Kaavoitustyön alussa on laadittu alueidenkäyttölain (AKL) 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa esitetään osayleiskaavan laatimisen tavoitteet ja lähtökohdat, eri vaiheet ja eteneminen sekä kaavan vaikutusten arvioinnin periaatteet. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 25.6-25.7.2025.

Vaaranlampien pumppuvoimalahankkeen osayleiskaavaluonnoksen valmisteluaineistosta pyydettiin toimittamaan lausunnot kirjallisesti 3.1.2026 klo 15:00 mennessä.

Johdanto

Hankkeesta tehdään YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointi samaan aikaan, kun alueelta laaditaan kaavaa. Vaikka YVA toteutetaan samanaikaisesti kaavan laatimisen kanssa, osayleiskaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan erillisinä menettelyinä.

Suomen Voima Oy suunnittelee pumppuvoimala periaatteella toimivaa energiavarastoa Vaaranlampien ja Kemijoen väliselle alueelle. Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa yhden pumppuvoimalan ja niihin liittyvien yhdys- ja huoltoteiden sekä sähköaseman ja muiden tarvittavien rakennusten ja rakenteiden, tunneleiden ilmajohtojen ja maakaapeleiden rakentaminen laatimalla Alueidenkäyttölain 44 §:n mukainen oikeusvaikutteinen osayleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan laitoksen rakennuslupien myöntämisen perusteena.

Suunnittelualue sijaitsee Kemijärvellä Vaaranlampien alueella noin 30 (linnuntietä)-40 kilometriä Kemijärven keskustasta kaakkoon. Suunnittelualan ala on noin 11 km². Hankealue on pääosin kallioalueita ja metsää.

Vaaranlampien pumppuvoimalan hankealueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on kuulutettu voimaan 21.9.2022. Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Kaava-alueen läheisyyteen on merkitty Räisälän kylä keskuskylä-merkinnällä, poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue/kohde/aita, ekologinen yhteystarve ja vesistössä alueen länsipuolella kulkee paliskunnan raja, ja itäpuolella sijaitsee Suomutunturin Matkailupalvelujen alue. Kaava-alueen länsipuolella sijaitsee muinaismuistokohde. Lähistölle on osoitettu olemassa olevan voimajohdon yhteystarve.

Vaaranlampien pumppuvoimalahankkeen osayleiskaavan läheisyydessä lounaispuolella sijaitsee Soppela-Berginperän yleiskaava ja Lantunginperän rantayleiskaava. Vaaranlampien pumppuvoimalahankkeen kaava-alueen läheisyydessä länsipuolella sijaitsee Ailangan yleiskaava ja pohjoispuolella rantaosayleiskaava Vietteri-Lehtola-Askanperä-Käsmänperä.

Suunnitellun hankealueen läheisyydessä koillisessa sijaitsee rantaosayleiskaava Räisälä ja Joutsijärvi, Käsämänperä-Suomulahti ja Räisälä-Haaparanta yleiskaava. Hankealueen läheisyydessä itäpuolella sijaitsee Suomen yleiskaava, joka osuu osittain päällekkäin hankealueen kanssa. Lisäksi hankealue sijoittuu päällekkäin Töllinniemen-Ritaniemen-Jumiskonperän-Askankanavan rantayleiskaavan kanssa. Alueella on voimassa myös Kemijärven yhteismetsän ranta-asemakaava, AK.224 Vaaranlammet, joka tullaan kumoamaan yleiskaavan laatimisen aikana.

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti hankkeen luonto-, maisema-, melupinta- ja pohjavesiin/vesiolosuhteisiin sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja -ympäristöön. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavassa laajuudessa myös esimerkiksi ilmastoon, liikenteeseen sekä maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutusten arviointi perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksiin ja tehtyihin selvityksiin.

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Vaaranlampien pumppuvoimalan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on virheellisesti listattu viranomaisen sijasta kuuluvaksi kuntiin ja kaupunkeihin. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristöterveyslautakunta toivoo, että sille viranomaisena varataan mahdollisuus lausunnon antamiseen kaavoituksen eri vaiheissa.

Vaaranlampien pumppuvoimalan osayleiskaavoituksen kanssa samaan aikaan on käynnissä hankkeen YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely. Vaaranlampien pumppuvoimalan osayleiskaavan kaavaluonnos ja kaavaselostus on asetettu nähtäville ennen YVA-menettelyn arviointiohjelman valmistumista ja nähtäville asettamista. Hankkeen osalta ei ole siten edes esitetty ehdotusta arvioitavista ympäristövaikutuksista ja tarkasteltu suunnitelman riittävyttä. Kaavaselostusluonnoksen mukaan kaavan vaikutusten arviointi kuitenkin perustuisi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksiin ja tehtyihin selvityksiin. Alueidenkäyttölain (132/1999) 9 §:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan kaavaluonnoksen tulisi perustua YVA-menettelyn yhteydessä YVA-ohjelman pohjalta laadittuun valmiiseen yhteysviranomaisen riittäväksi katsomaan arviointiselostukseen, ellei ympäristövaikutuksia arvioida kaavoituksen yhteydessä YVA-lain 9.3 §:n mukaisesti. Koska kaavan valmisteluaineisto ei perustu hyväksyttyyn arviointiselostukseen, Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, ettei kaavaluonnoksesta kuuleminen tässä vaiheessa hanketta ole tarkoituksenmukaista.

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että koska hankkeen toteuttamisen ja hankkeen kaavoittamisen ympäristövaikutukset ovat käytännössä samat, olisi perusteltua, että YVA-menettelyssä laadittu ympäristövaikutusten arviointi olisi kokonaisuudessaan osa kaavan valmisteluaineistoa.